

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE**

13 octombrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Toma Nadejda, Țurcan Anatolie, Cobzac Elena, Guzun Ion

a judecat în ședință, fără citarea părților, recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, prin care solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2020, în cauza penală privindu-l pe

Railean Victor XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 11.07.2018 – 05.07.2019 (prima instanță);
2. 10.12.2019 – 19.05.2020 (instanța de apel);
3. 05.08.2020 – 13.10.2020 (instanța de recurs ordinar).

Asupra recursului ordinar în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău /sediul Buiucani/ din 05 iulie 2019, Railean Victor a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 650 u.c. ceia ce constituie 32 500 lei.

1.1 Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că, Railean Victor, la data de 26.04.2018, în intervalul de timp 21:00 până la data de 27.04.2018 orele 07:30, având scopul dobândirii bunurilor altei persoane, în timp ce se afla în scara 3, de pe str. Grigore Ureche 14, mun. Chișinău, din scara blocului în cauză a sustras o bicicletă de culoare negru-albastru cu abțibilduri la preț de 3 500 lei, ce aparținea cet. Moraru Natalia, pricinuindu-i astfel o daună materială în proporții considerabile.

Astfel, acțiunile lui Railean Victor au fost încadrate în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal – „*furtul, adică sustragerea pe ascuns a bunurilor altei persoane, săvârșită cu cauzarea de daune în proporții considerabile.*”

2. Sentința primei instanțe a fost atacată cu apel de către avocatul Procopovici Augustin în numele inculpatului, solicitând casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri prin care a înceta procesul penal în privința inculpatului Railean Victor, invocând că: procesul penal urma a fi încetat în legătură cu împăcarea părților, or la materialele cauzei sunt anexate acordul de împăcare și cererile înaintate de avocat și

partea vătămată în acest sens, acestea fiind susținute în ședința de judecată, ultima condamnare a lui Railean Victor (făcând referire la ultimii cinci ani) este din 17.04.2015 și este în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, pedeapsa aplicată fiind de 6 luni închisoare, în acest context menționează că, la data de 26.04.2018 Railean Victor nu avea antecedente penale, totodată a mai indicat că infracțiunea prevăzută de art. 217 alin. (2) Cod penal nu este similară celei prevăzute de art. 186 alin. (2) Cod penal.

Mai mult, avocatul a mai indicat că, infracțiunea a fost comisă înainte de intrarea în vigoare a Legii 130/2016 MO206-214/15.07.16.

La data de 30.12.2014 în privința lui Railean Victor, fiind deja dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, nu constituie temei de a fi respinsă cererea de încetare a procesului, în legătură cu împăcarea părților, or, curgerea termenului de cinci ani în cadrul căruia împăcarea penală nu poate fi încheiată dacă anterior a existat o împăcare, în temeiul căreia a fost dispusă încetarea procesului penal în privința persoanei, pentru infracțiuni similare comise cu intenție, pornește doar pentru infracțiunile săvârșite după intrarea în vigoare a Legii 130/2016, nu și viceversa.

În acest sens, apelantul a statuat că, modificările din Legea 130/2016 au instituit unele condiții suplimentare pentru ca inculpatul să poată beneficia de încetarea procesului penal în privința sa datorită împăcării cu partea vătămată, care nu erau în vigoare când Raileanu Victor a săvârșit infracțiunile reținute drept impediment la încetarea procesului penal de către prima instanță, contrar prin decăderea din dreptul de a beneficia de prevederile art. 109 Cod penal, inculpatului i se agravează situația, or, efectul legii în timp este ghidat de principiul acțiunii legii, potrivit căruia legea se aplică tuturor faptelor în timpul în care se află în vigoare, are eficiență deplină și continuă din momentul intrării în vigoare și până la abrogarea ei. Legea penală care într-un mod sau altul acționează în detrimentul inculpatului nu se aplică faptelor săvârșite de acesta înainte de intrarea ei în vigoare, adică nu are efect retroactiv.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2020, apelul declarat a fost admis, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care procesul penal intentat în privința lui Railean Victor în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, s-a încetat în baza art. 109 Cod penal, în legătură cu împăcarea părților.

3.1 Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că, prima instanță și-a motivat și argumentat soluția adoptată din punct de vedere al temeiniciei și legalității, sub aspectul că vinovăția inculpatului în săvârșirea infracțiunii imputate este dovedită în cadrul procesului penal, astfel fapta acestuia, reținută prin sentință, întrunește elementele infracțiunii prevăzute la art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal.

În continuare, instanța de apel a indicat că, cererea cu privire la împăcarea părții vătămate Moraru Natalia cu inculpatul Railean Victor, privind comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal și încetarea procesului penal, din motivul că, părțile s-au împăcat, este întemeiată și urmează a fi admisă, or, conform

prevederilor art. 109 Cod penal, împăcarea este actul de înlăturare a răspunderii penale pentru o infracțiune ușoară sau mai puțin gravă, iar în cazul minorilor, și pentru o infracțiune gravă, infracțiuni prevăzute la capitolele II–VI, la art. 264 alin. (1) din Partea specială, precum și în cazurile prevăzute de procedura penală, dacă persoana nu are antecedente penale pentru infracțiuni similare comise cu intenție sau dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani.

În acest sens, instanța de apel a mai indicat că, infracțiunea prevăzută de art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, conform art. 16 alin. (3) Cod penal, se clasifică ca fiind una mai puțin gravă. Această componentă de infracțiune, potrivit Legii nr. 233 din 08.11.2018, cade sub incidența art. 109 alin. (1) Cod penal care, fiind conjugată la art. art. 332 alin.(1) și 391 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală, constituie temei de încetare a procesului penal în ședința de judecată.

În speță, în partea învinuirii înaintate în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, a intervenit împăcarea, în sensul prevederilor art. 109 Cod penal, fapt confirmat prin cererea de împăcare a părții vătămate Moraru Natalia cu inculpatul Railean Victor, înaintată instanței de apel.

Astfel, instanța de apel a remarcat că, raportând situația juridică constatată la normele de drept enunțate, se impune soluția prevăzută la art. 391 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală: încetarea procesului penal în privința inculpatului Railean Victor în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, din motivul că există circumstanța care înlătură răspunderea penală în baza articolului 186 alin. (2) lit. d) Cod penal – împăcarea părților, iar de la ultima infracțiune comisă de către inculpatul Railean Victor, pentru care a fost condamnat prin sentința Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 17.04.2015, în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, la închisoare pe un termen de 6 luni și până la ziua de azi – 19.05.2020, au expirat cinci ani, condiție cerută de prevederile art. 109 Cod penal.

4. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, indicând temeiul pentru recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, prin care a solicitat, casarea deciziei cu menținerea sentinței, invocând că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;
- restricțiile stabilite la exercitarea dreptului la împăcare, nu contravin principiilor constituționale, devreme ce numărul excesiv al cauzelor penale încetate, în care figurau unele și aceleași persoane, pentru care comiterea anumitor categorii de infracțiuni a devenit o îndeletnicire, a fost necesară completarea instituției împăcării cu condiții suplimentare pentru a înlătura carențele constatate în practică de către organele de urmărire penală și instanțele de judecată la aplicarea acestei instituții pentru a asigura realizarea eficientă a scopului legii penale, astfel încât să fie exclus abuzul de instituția împăcării;
- conform revendicării anexate la materialele cauzei penale (f.d.42), inculpatul Railean Victor s-a aflat în conflict cu legea, având înscrisuri privind condamnările

anterioare în baza art. 217 (sentința din 07.04.2015, f.d.53), art. 186, art. 187 Cod penal, la 30.12.2014 în privința inculpatului Railean Victor a fost dispusă deja aplicarea instituției împăcării (ord. de încetare a procesului penal f.d.52), cu încetarea procesului penal în baza art. 109 Cod penal, ca mai apoi acesta să fie diferit justiției pentru fapta comisă și constatată prin (sentința din 17.04.2015, f.d.53), inclusiv fapta comisă ulterior 26.04.2018 și reținută în sarcina inculpatului prin (sentința din 05.07.2019);

- în contextul celor expuse, acuzarea consideră că decizia instanței de apel este neîntemeiată, motivată inadecvat și pasibilă casării, greșit interpretându-se aplicarea instituției împăcării, raportat la art. 109 Cod penal și din aceste considerente hotărârea instanței de apel emisă pe caz urmează a fi casată, potrivit prevederilor art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală.

5. Judecând recursul ordinar în baza actelor din dosar, Colegiul penal lărgit constată că acesta urmează a fi admis din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recurs ordinar în termen.

Conform prevederilor art. 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța de recurs este în drept să admită recursul, să caseze total hotărârea atacată și să mențină hotărârea primei instanțe, când apelul a fost greșit admis.

Potrivit prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

În sensul prevederilor din art. 414 alin. (1), 417 alin. (1) pct. 8), 419 Cod de procedură penală și a jurisprudenței naționale, instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate în baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din cauza penală, și în baza oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel.

În același context, Colegiul penal lărgit menționează, că hotărârile pronunțate de instanțele ierarhic inferioare trebuie să fie motivate atât în fapt, cât și în drept, în corespundere cu prevederile legislației în vigoare. Necesită a se avea în vedere că nu numai nemotivarea hotărârii, dar și motivarea superficială sau motivarea în termeni vagi-evazivi, prezintă motiv de casare.

Colegiul penal lărgit mai menționează că procurorul în recurs, drept temei pentru declararea recursului a indicat prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), Cod de procedură penală, și anume cazul când „*hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția*”.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal lărgit reține că temeiul de recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală și-a găsit confirmarea în cauza dată, în sensul că decizia atacată nu cuprinde motivele legale pe care se întemeiază soluția.

Colegiul penal lărgit notează că din analiza materialelor cauzei, rezultă cert că prima instanță a apreciat obiectiv prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, veridicității și coroborării lor, cumulul de probe administrat la urmărirea penală și examinate în ședința de judecată a primei instanțe, corect a adoptat soluția de condamnare a lui Railean Victor în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, cu respingerea solicitării de a fi aplicate prevederile art. 109 Cod penal, indicând în sentință motivele neaplicării art. 109 Cod penal.

În acest sens, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel greșit a admis apelul declarat de avocatul Procopciuc Augustin în numele inculpatului, a casat sentința și a încetat în baza art. 109 Cod penal, procesul penal în privința lui Railean Victor în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, dând o apreciere greșită prevederilor art. 109 Cod penal și circumstanțelor speței.

Pentru a hotărî astfel, instanța de apel a consemnat în partea descriptivă a deciziei: „... raportând situația juridică constatată la normele de drept enunțate, se impune soluția prevăzută la art. 391 alin. (1), pct. 1) Cod de procedură penală: încetarea procesului penal în privința inculpatului Railean Victor în baza art. 186 alin. (2) lit. d) Cod penal, din motivul că există circumstanța care înlătură răspunderea penală în baza articolului 186 alin. (2) lit. d) Cod penal – împăcarea părților, iar de la ultima infracțiune comisă de către inculpatul Railean Victor, pentru care a fost condamnat prin sentința Judecătorei Ciocana, mun. Chișinău din 17.04.2015, în baza art. 217 alin. (2) Cod penal, la închisoare pe un termen de 6 luni și până la ziua de azi – 19.05.2020, au expirat cinci ani, condiție cerută de prevederile art. 109 Cod penal”.

Cu referire la această concluzie, instanța de recurs statuează că instanța de apel, în mod greșit și pripit a conchis, că dacă au expirat 5 ani de la ultima condamnare(17.04.2015) și până la momentul emiterii deciziei instanței de apel(19.05.2020), este îndeplinită condiția prevăzută la art. 109 alin. (1) Cod penal: ... dacă în privința sa nu a mai fost dispusă încetarea procesului penal, ca rezultat al împăcării, pentru infracțiuni similare comise cu intenție în ultimii cinci ani.

În acest sens, Colegiul penal lărgit menționează că, conform art. 109 alin. (1) Cod penal, legiuitorul a indicat expres – infracțiuni similare, astfel, Colegiul penal lărgit constată că inculpatul a comis anterior o infracțiune similară prevăzută de art. 186 Cod penal, procesul penal fiind încetat în baza art. 109 Cod penal, prin ordonanța procurorului în Procuratura sect. Ciocana mun. Chișinău, Moldovan – Roibu Daniela din 30.12.2014(f.d. 52), ulterior, inculpatul a mai săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 186 Cod penal, în speța prezentă, infracțiunea a fost săvârșită la data de 26-27 aprilie 2018, astfel, Colegiul penal lărgit conchide că, în privința inculpatului nu este posibil de aplicat prevederile art. 109 Cod penal, or, în privința inculpatului a mai

fost dispusă încetarea procesului penal(f.d. 52), ca rezultat al împăcării, pentru o infracțiune similară comisă cu intenție în ultimii cinci ani.

Reieșind din conținutul deciziei atacate cu recurs, Colegiul penal lărgit atestă că instanța de apel a pronunțat o hotărâre motivată greșit, cu conținut ambiguu, din al cărei descriptiv nu rezultă motivele pe care se întemeiază soluția adoptată, fără a fi cercetate amănunțit și multiaspectual prevederile art. 109 alin. (1) Cod penal, care au conturat convingerea instanței pentru a hotărî în sensul celor indicate în dispozitiv.

Instanța de recurs conchide că susține argumentele recurentului precum că ”decizia instanței de apel este neîntemeiată, motivată inadecvat și pasibilă casării, greșit interpretându-se aplicarea instituției împăcării, raportat la art. 109 Cod penal”

În acest sens se evidențiază, că în situația în care instanța de apel nu a fost de acord cu aprecierea primei instanțe și a ajuns la concluzia aplicării prevederilor art. 109 Cod penal, aceasta urma să dezvăluie concluzia, expunându-și motivarea din care considerente a conchis că este posibilă aplicarea prevederilor art. 109 Cod penal(red. 09.06.2016), fapt care pe caz nu a avut loc.

Contrar celor consemnate de instanța de apel, Colegiul penal lărgit, în deplin acord cu prima instanță, apreciază că, cauzei deferite judecării nu îi sunt incidente dispozițiile art. 109 Cod penal(red. 09.06.2016). Această concluzie, se fundamentează în mare parte și pe statuările din Hotărârea Curții Constituționale nr. 27 din 21 septembrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din art. 109 alin. (1) din Codul penal.

Or, în abordarea problemei de constituționalitate a prevederilor din art. 109 alin. (1) din Codul penal, Curtea Constituțională a luat în considerare atât principiile consacrate în Constituție și în dreptul intern, cât și cele statuate în jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, și a decis asupra constituționalității acestei norme, inclusiv din aspectele criticate de autorii sesizării.

De altfel, pentru a sublinia încă o dată despre modul de aplicare a noilor prevederi ce vizează interdicția împăcării repetate stabilite la art. 109 alin. (1) Cod penal(red. 09.06.2016), Colegiul penal lărgit notează unele raționamente din Hotărârea Curții Constituționale citată supra, și anume:

„57. Curtea observă că această ultimă condiție nu vizează infracțiunile comise anterior, ci se aplică doar în privința împăcării părților în cadrul proceselor penale pentru infracțiunile săvârșite după intrarea în vigoare a Legii nr.130 din 9 iunie 2016, iar termenul de cinci ani fiind o cerință pentru aplicarea împăcării în cazul săvârșirii unei noi infracțiuni. Totodată, prevederile acestei legi produc efecte în integritate pentru toate persoanele care întrunesc condițiile de aplicare a împăcării de la momentul intrării în vigoare a legii.

58. De asemenea, Curtea observă că prin instituirea termenului de cinci ani în cadrul căruia împăcarea penală nu poate fi încheiată dacă anterior a existat o împăcare, în temeiul căreia a fost dispusă încetarea procesului penal în privința persoanei, pentru infracțiuni similare comise cu intenție, legiuitorul nu a operat modificări în legea penală cu privire la conținutul unei infracțiuni sau pedepse, dar

a instituit condiții suplimentare la încheierea împăcării. Astfel, simpla reglementare a unui termen în care persoana nu poate beneficia de instituția împăcării nu are caracterul formulării unei legi nefavorabile, ci are semnificația de a institui doar un cadru legal pentru atingerea scopului legii penale de prevenire a săvârșirii unor noi infracțiuni. Or, statul are o largă marjă de apreciere în alegerea măsurilor necesare pentru combaterea criminalității.”

Astfel, împăcările încheiate în ultimii cinci ani până la momentul intrării în vigoare a modificărilor operate de legiuitor constituie, de facto, fapte care s-au produs și trebuie luate în considerare de organele de urmărire penală sau instanțele judecătorești la aplicarea instituției împăcării sub imperiul legii noi. Or, potrivit jurisprudenței CtEDO: ”*practica de a lua în considerare evenimentele desfășurate în trecut trebuie distinsă de noțiunea aplicării retroactive a legii, stricto sensu*”.

6. În consecință, Colegiul penal lărgit consideră că recursul declarat de către procuror urmează a fi admis cu casarea totală a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2020, cu menținerea sentinței Judecătoriai Chișinău /sediul Buiucani/ din 05 iulie 2019, în speță confirmându-se temeiul pentru recurs, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, în sensul că hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

7. În conformitate cu prevederile art. 434, 435 alin. (1) pct. 2) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Admite recursul ordinar declarat de către procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Devder Djulieta, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 19 mai 2020, în cauza penală privindu-l pe **Railean Victor XXXXX**, cu menținerea sentinței Judecătoriai Chișinău /sediul Buiucani/ din 05 iulie 2019 în aceeași cauză penală.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **12 noiembrie 2020**.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecătorii

Toma Nadejda

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena

Guzun Ion